

Π.3.1.4 *Ολοκληρωμένα παραδείγματα εκπαιδευτικών σεναρίων
ανά γνωστικό αντικείμενο με εφαρμογή των αρχών σχεδίασης*

**Παραδειγματικό σενάριο
στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών**

«Μέγας Αλέξανδρος και Βουκεφάλας»

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΕΥΑΓΓΕΛΟΓΛΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2012

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.1.4 *Ολοκληρωμένα παραδείγματα εκπαιδευτικών σεναρίων ανά γνωστικό αντικείμενο με εφαρμογή των αρχών σχεδίασης.*

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα

Ταυτότητα.....	4
Σύντομη περιγραφή του σεναρίου.....	4
Στόχοι	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
Παρουσίαση της πρότασης.....	6
Άλλες εκδοχές - Κριτική - Αξιολόγηση	9
Βιβλιογραφία - Δικτυογραφία	11
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Μέγας Αλέξανδρος και Βουκεφάλας

Δημιουργός

Δ. Ευαγγέλογλου / Αναθεώρηση και εμπλουτισμός: Τ. Γιάννου

Γνωστικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Χρονολογία σύνταξης

Φεβρουάριος 2012 / Χρονολογία αναθεώρησης: Ιούνιος 2014

Διδακτική ενότητα

Ενότητα 11 [Αρριανού, *Αλεξάνδρου Ανάβασις*, 5.19.4-6 (διασκευή)]

Διαθεματικό

Ναι

Άλλες εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

Ιστορία, Γεωγραφία, Τέχνη

Προβλεπόμενος χρόνος διδασκαλίας

4 ώρες

Χώρος

Ομάδες εργασίας

4 ομάδες ανά 5-6 μαθητές/μαθήτριες (εφεξής: μαθητές)

Εργαλεία

Διαδίκτυο, Κειμενογράφος, Λογισμικό παρουσίασης, Ιστολόγιο

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η διδακτική πρόταση αφορά τη διδασκαλία του Α μέρους της 11ης ενότητας του σχολικού βιβλίου της Α΄ Γυμνασίου με τίτλο «*Η αγάπη του Αλέξανδρου για τον Βουκεφάλα*», που αναφέρεται σε ένα περιστατικό από τη ζωή του Μ. Αλεξάνδρου. Οι μαθητές καλούνται να εμβαθύνουν στη μελέτη του κειμένου μέσα από τον συσχετισμό του με παράλληλα ιστοριογραφικά κείμενα, εικονικές αναπαραστάσεις και χάρτες. Στη συνέχεια αξιοποιούν το υλικό που έχουν συλλέξει από το διαδίκτυο, για να συντάξουν μια τεκμηριωμένη ιστορική αφήγηση για τη σχέση του Μ. Αλεξάνδρου με το άλογό του, τον Βουκεφάλα, όπου η ερμηνεία τους θα είναι απαλλαγμένη από μυθοπλαστικά στοιχεία.

Γ. ΣΤΟΧΟΙ

Διδακτικοί στόχοι

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να προσεγγίσουν το κείμενο, εμβαθύνοντας στους θεματικούς και εκφραστικούς κώδικές του.
- Να αξιοποιήσουν εικονογραφικό υλικό και χάρτες, ώστε να κατανοήσουν πτυχές του κειμένου.
- Να εντάξουν γεγονότα και πρόσωπα στον τόπο και τον χρόνο.
- Να εμβαθύνουν στην ερμηνεία του κειμένου μέσα από την ανάγνωση παράλληλων κειμένων.
- Να κατανοήσουν τη διάκριση του ιστορικού γεγονότος από τη μυθοπλασία γύρω από ένα ιστορικό γεγονός.
- Να κατανοήσουν τη διαφοροποίηση της ερμηνείας ενός γεγονότος ανάλογα με το υποκείμενο της αφήγησης και το γραμματειακό γένος-είδος στο πλαίσιο του οποίου παράγεται.

Παιδαγωγικοί-τεχνολογικοί στόχοι

Οι μαθητές καλούνται να πάρουν μέρος σε μια σύνθετη μαθησιακή εμπειρία, η οποία προϋποθέτει τον συνδυασμό αναζήτησης, κατανόησης πληροφοριών, αντιμετώπισης ενός θέματος από διαφορετικές οπτικές γωνίες και κριτικής σκέψης, με στόχο:

- να ασκηθούν στην ομαδική εργασία και τη συνεργατική μάθηση.
- να αναπτύξουν δεξιότητες σχετικά με την κριτική επεξεργασία και συνθετική παρουσίαση των δεδομένων που συλλέγουν.

Δ. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο εφαρμογής

Βασικοί άξονες κατά τη γλωσσική επεξεργασία και ανάγνωση του κειμένου είναι οι ακόλουθοι:

- η έμφαση στην ερμηνευτική κειμενοκεντρική μέθοδο,
- η επαγωγική-διερευνητική προσέγγιση από τους μαθητές γλωσσικών στοιχείων και συντακτικών δομών (λ.χ. ποιο είναι το υποκείμενο, ποιες οι ενέργειές του, ο τόπος, ο χρόνος και η αιτία των γεγονότων κ.ο.κ.),
- η μελέτη των κειμένων ενόψει των γραμματολογικών συμφραζομένων τους και της τυπολογίας του γραμματειακού είδους τους,
- η ένταξη των κειμένων στο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο παραγωγής και πρόσληψής τους.

Η γνώση οικοδομείται σταδιακά, διερευνητικά σε συνεργατικό περιβάλλον. Οι μαθητές επεξεργάζονται το συγκεκριμένο έντυπο και ψηφιακό πληροφοριακό υλικό, ασκούνται στην επιλογή και στην αξιολόγηση της πληροφορίας, ανασυνθέτουν και αναδημιουργούν εκμεταλλευόμενοι τις δυνατότητες των ΤΠΕ.

Διδακτικές όψεις και επιδιώξεις

- Οι ποικίλες δραστηριότητες επιδιώκουν να ασκήσουν ολόπλευρα τις δεξιότητες του μαθητή και να τον εθίσουν σε μια κριτική μέθοδο προσέγγισης της γνώσης.
- Οι δραστηριότητες διέπονται από την πεποίθηση ότι μια ποικιλία ερεθισμάτων διευκολύνει την εμπάθунση σε σύνθετα φαινόμενα και επιτρέπει την πολύπλευρη ευαισθητοποίηση του μαθητή ως προς το γνωστικό αντικείμενο.
- Προτείνεται μια πιο σφαιρική εποπτεία του γνωστικού αντικειμένου, γιατί, στην περίπτωση της μελέτης του αρχαίου κόσμου, οι τεχνολογικές δυνατότητες των πολυμέσων επιτρέπουν να αποκτήσει ο μαθητής μια αμεσότερη και πληρέστερη εικόνα της ιστορικής πραγματικότητας που μελετά, κατανοώντας και, κατά το δυνατόν, ξεπερνώντας το εμπόδιο της χρονικής απόστασης και της πολιτισμικής διαφοράς.
- Απώτερος στόχος είναι η ανάγνωση του κειμένου στο πλαίσιο του ισχύοντος Αναλυτικού προγράμματος σπουδών, με έμφαση στην ενίσχυση:
  - ✓ της αναγνωστικής τους ικανότητας (ως προς τη συγκρότηση αφήγησης) και
  - ✓ της αρχαιογνωσίας τους (της κριτικής προσέγγισης εμπεδωμένων αντιλήψεων για τον αρχαίο ελληνικό κόσμο).

Προϋποθέσεις υλοποίησης

Οι μαθητές χρειάζεται να έχουν βασικές δεξιότητες στη χρήση των ΤΠΕ (κειμενογράφος, λογισμικό παρουσίασης, ιστολόγιο, εργαλεία google maps, αναζήτηση στο διαδίκτυο).

Πορεία εργασίας

Σημείωση:

Όλες οι δραστηριότητες προτείνεται να γίνουν στο σχολικό Εργαστήρι πληροφορικής. Αν δεν υπάρχει αυτή η δυνατότητα, μπορούν να γίνουν τροποποιήσεις στο σενάριο,

ώστε να διατεθεί μία ώρα μόνο (η δεύτερη) για έρευνα και συγκέντρωση στοιχείων από το διαδίκτυο, ενώ η επεξεργασία τους και η παρουσίασή τους να γίνει στην τάξη.

Οργάνωση της τάξης-Διδακτική διαδικασία:

Για την υλοποίηση της διδασκαλίας οι μαθητές συγκροτούν 4 ομάδες των 5-6 ατόμων, που εργάζονται με κοινά φύλλα εργασίας. Στο πλαίσιο της κάθε ομάδας οι μαθητές μοιράζονται τις δραστηριότητες μετά από κοινή απόφαση, και κοινοποιούν όλοι τα ευρήματά τους στην ομάδα, για να αξιοποιηθούν στο συλλογικό αποτέλεσμα. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές ασκούνται στην επιλογή και την αξιολόγηση πληροφοριών, συνεργάζονται, επικοινωνούν και ανταλλάσσουν σκέψεις, ανασυνθέτουν τη γνώση.

Ειδικότερα, κατά την πρώτη ώρα οι μαθητές επιχειρούν την ερμηνευτική προσέγγιση του κειμένου, η οποία ενισχύεται με διακειμενικές αναγνώσεις. Τις επόμενες δύο διδακτικές ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής οι μαθητές συλλέγουν από το διαδίκτυο πληροφορίες και εικονογραφικό υλικό για τον Μ. Αλέξανδρο και τις αξιοποιούν, για να συνθέσουν τη δική τους αφήγηση. Οι εργασίες των μαθητών αναρτώνται στο ιστολόγιο του μαθήματος ή/και παρουσιάζονται στην τάξη, και ακολουθεί συζήτηση.

1η ώρα: Ανάγνωση του κειμένου

Κατά την πρώτη διδακτική ώρα οι μαθητές διαβάζουν το κείμενο και ακολουθεί η ερμηνευτική προσέγγισή του. Με τη βοήθεια των γλωσσικών σχολίων του σχολικού εγχειριδίου, προχωρούν σε πρώτη λεξιλογική εξομάλυνση και απαντούν στις ερωτήσεις κατανόησης του κειμένου, χρησιμοποιώντας (όσο είναι δυνατόν) αυτούσιες λέξεις και φράσεις του. Οι μαθητές αναγνωρίζουν τα βασικά υποκείμενα, τις ενέργειές τους καθώς και την αιτιολόγηση των ενεργειών από τον συγγραφέα, ώστε να εντοπίσουν τα κεντρικά θέματα του κειμένου και να τιτλοφορήσουν τις ενότητες που διακρίνονται. Ακολουθεί η ανάγνωση παράλληλων κειμένων, μέσα από τα οποία φωτίζεται η

αφήγηση του Αρριανού και γίνεται κατανοητή η διάκριση των γεγονότων από την ερμηνεία τους.

2η ώρα: *Ερμηνεία του κειμένου με τη βοήθεια πηγών και μελετών*

Οι μαθητές εντάσσουν το γεγονός που αφηγείται ο Αρριανός στον χώρο και τον χρόνο (με τη χρήση χρονολογίου και χαρτών) και αναζητούν στο διαδίκτυο επιπλέον πηγές (λ.χ. εικονογραφικό υλικό) και πληροφορίες (λ.χ. μελέτες-άρθρα) για τη σχέση του Μ. Αλεξάνδρου με το άλογό του. Με βάση το υλικό που συγκεντρώνουν καταλήγουν στα δικά τους συμπεράσματα για τις δυνατότητες διαφορετικής ερμηνείας ενός ιστορικού γεγονότος καθώς και για το ιστορικό υπόβαθρο των μυθοπλαστικών διηγήσεων για ιστορικά πρόσωπα.

3η-4η ώρα: *Σύνθεση και παρουσίαση της ιστορικής αφήγησης*

Οι μαθητές ανά ομάδα συντάσσουν μια ιστορική αφήγηση με θέμα «Μ. Αλέξανδρος και Βουκεφάλας». Στη σύνθεσή τους επιχειρούν να αξιοποιήσουν τις πηγές και τις πληροφορίες που έχουν συλλέξει από το διαδίκτυο. Επίσης, προσπαθούν να διακρίνουν την ιστορικά τεκμηριωμένη γνώση από τις μυθοπλαστικές διηγήσεις. Αν ο χρόνος δεν επαρκεί, μπορούν να επεξεργαστούν και να ολοκληρώσουν την αφήγησή τους στο σπίτι. Ακολουθεί η ανάρτηση των αφηγήσεων στο ιστολόγιο του μαθήματος και (την τέταρτη ώρα) η συζήτηση στην τάξη.

Ε. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ-ΚΡΙΤΙΚΗ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το σενάριο θα μπορούσε να επεκταθεί (με την προσθήκη του αναγκαίου χρόνου), ώστε να προσφέρει πλουσιότερα ερεθίσματα στους μαθητές για κριτική προσέγγιση της ιστορίας. Προς την κατεύθυνση αυτήν, θα μπορούσε να ζητηθεί από τους μαθητές να συγκρίνουν διαφορετικές αφηγήσεις για τη ζωή του Μ. Αλεξάνδρου: του Αρριανού, του Πλουτάρχου, του Στράβωνα και του Διόδωρου Σικελιώτη, με στόχο να διακρίνουν

ιστορικά και μυθοπλαστικά στοιχεία. Η σύγκριση θα μπορούσε να διευρυνθεί, για να συμπεριλάβει αποσπάσματα από τη *Φυλλάδα του Μεγαλέξανδρου*, το ιστορικό μυθιστόρημα *Μέγας Αλέξανδρος* του Ν. Καζαντζάκη, το κωμικογράφημα «Μέγας Αλέξανδρος» (από τη σειρά «Κλασικά εικονογραφημένα», URL:

<http://issuu.com/s.joll/docs/aleksandros/3?e=12229451/8793393>), ταινίες κινούμενων σχεδίων (βλ. λ.χ. την ταινία "Alexander the Great" στα αγγλικά με ελληνικούς υπότιτλους, URL:

https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=j8aYibPmqW8) καθώς και άλλες ταινίες (βλ. λ.χ. στο youtube, URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=3vAXozg5XTY>) ή ντοκιμαντέρ (βλ. λ.χ. ΠΥΞΙΣ, URL: [\[http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/navigator/browse.html?object_id=248&section=media\]\(http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/navigator/browse.html?object_id=248&section=media\)\).](http://www.greek-</p></div><div data-bbox=)

Με βάση αυτό το υλικό οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να προβληματιστούν σχετικά με την πρόσληψη των αρχαίων διηγήσεων σε νεότερες εποχές, να αντιληφθούν τη μυθοπλαστική διάσταση των ιστοριών για σημαντικές ιστορικές μορφές καθώς και να κατανοήσουν πώς διαφοροποιείται η εξιστόρηση ενός θέματος σε διαφορετικά είδη λόγου και σε διαφορετικούς πολιτισμούς.

Η αξιολόγηση μπορεί να γίνει τόσο από τους ίδιους τους μαθητές (αυτοαξιολόγηση), όσο και από τον διδάσκοντα σε δύο άξονες: (α) στον άξονα του τι γνώριζαν, τι χρειάστηκε να μάθουν και στο τι έμαθαν οι μαθητές σε σχέση πάντοτε με την αρχική στοχοθεσία και (β) στον άξονα της διαδικασίας που ακολούθησαν και του προϊόντος που δημιούργησαν τελικά. Με αυτό τον τρόπο οι μαθητές γνωρίζουν πώς να μαθαίνουν αλλά και παράλληλα μπορούν ανά πάσα στιγμή να ανατρέξουν και να αξιολογήσουν την πορεία τους προς τη γνώση (μεταγνωστικές δεξιότητες), αλλά και να αναστοχαστούν για το τελικό προϊόν της γνωστικής διαδικασίας

ΣΤ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

(α) Βιβλιογραφία

Βουτυράς, Ε. 1997. «Οι απεικονίσεις του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην αρχαία τέχνη».

Στο *Αλέξανδρος και Ανατολή*, επιμ. Δ. Παντερμαλής. Θεσσαλονίκη.

Σαατσόγλου-Παλιαδέλη, Χρ. «Οι μάχες του Αλεξάνδρου στην τέχνη του 4ου π.Χ. αι.».

Στο *Αλέξανδρος και Ανατολή*, επιμ. Δ. Παντερμαλής. Θεσσαλονίκη. 24-33.

Χατζηνικολάου, Ν. (επιμ.). 1997. *Ο Μέγας Αλέξανδρος στην Ευρωπαϊκή Τέχνη*.

Θεσσαλονίκη.

(β) Δικτυογραφία

Εκπαιδευτική τηλεόραση, «Αλέξανδρος ο Μέγας», URL:

http://www.edutv.gr/index.php?option=com_search&Itemid=99999999&searchword=%CE%91%CE%BB%CE%AD%CE%BE%CE%B1%CE%BD%CE%B4%CF%81%CE%BF%CF%82+%CE%9C%CE%AD%CE%B3%CE%B1%CF%82&submit=%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%B6%CE%AE%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7&searchphrase=all&ordering=newest.

Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, Ελληνική Ιστορία, «Ελληνιστική περίοδος», URL:

<http://www.ime.gr/chronos/06/gr/politics/index101.html>.

Ίδρυμα Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα, «Η Μακεδονία των κλασσικών και ελληνιστικών χρόνων» (του Η. Σβέρκου), URL:

<http://www.imma.edu.gr/imma/history/02.html>.

Λιλιμπάκη-Ακαμάτη, Μ. «Αλέξανδρος ο Μέγας. Ιστορία και Θρύλος». Στην ιστοσελίδα «Πελλαία χώρα» <<http://www.pellaia.gr/alexader.htm>>

Πειραματικό Γυμνάσιο Πανεπιστημίου Κρήτης, Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Ενότητα 11, URL: <http://www.youtube.com/watch?v=Zyc84xHdEs4>.

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, Αρχαία Ελληνική, «Προτάσεις για τη διδασκαλία της αρχαιοελληνικής γλώσσας και γραμματείας», URL: http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/education/workshop/dokimes/plutarchus.html.

Ρεβάνογλου, Αικατερίνη. «Αλέξανδρος και Βουκεφάλας». Μια πρόταση διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών με ΤΠΕ» (στο πλαίσιο του έργου «Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης. Καλές Πρακτικές»), URL: http://zeus.pischools.gr/epimorfosi/library/kp/index.php?dir=%2F2.%CE%94%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%BF%CE%B2%CE%B1%CE%B8%CE%BC%CE%B9%CE%B1%2F%CE%A0%CE%9502_%CE%91%CE%A1%CE%A7%CE%91%CE%99%CE%91%5.%20%CE%92%CE%98%CE%9C%CE%99%CE%91_%CE%A0%CE%9502_%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%B1_08_%CE%A1%CE%B5%CE%B2%CE%AC%CE%BD%CE%BF%CE%B3%CE%BB%CE%BF%CF%85_%CE%91%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%AF%CE%BD%CE%B7.

Σαατσόγλου-Παλιαδέλη, Χρ. 2004. «Ο Βουκεφάλας του Αλέξανδρου». *Καθημερινή* (Επτά Ημέρες: «Αφιέρωμα για το άλογο») 08.02.04. URL: http://www.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_kathglobal_1_08/02/2004_1281577.

Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα, «Ελληνιστική Γραμματεία» (κεφάλαιο 1.1. «Η ελληνιστική εποχή»), URL: http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/encyclopedia/hellenistic/page_002.html?prev=true.

Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα, «Πυξίς. Ψηφιακή Αρχαιοθήκη» (όρος αναζήτησης: «Μέγας Αλέξανδρος»), URL: http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/navigator/browse.html?section=&tag=%CE%91%CE%BB%CE%AD%CE%BE%CE%B1%CE%BD%CE%B4%CF%81%CE%

BF%CF%82%20CE%93%CE%84%20CE%9C%CE%AD%CE%B3%CE%B1%CF%82.

Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα, «Πυξίς. Ψηφιακή Αρχαιοθήκη» (Χρονολόγιο: «Ελληνιστική εποχή»), URL: http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/navigator/periods.html?period_name=hellenistic_period.

Wikimedia Commons, "Alexander the Great", URL: http://commons.wikimedia.org/wiki/Alexander_the_Great.

Wikimedia Commons, "Bucephalos", URL: <http://commons.wikimedia.org/wiki/Bucephalos>.

Wikimedia Commons, "Maps of Alexander the Great's wars", URL: http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Maps_of_Alexander_the_Great%27s_wars.

Wikipedia, «Αλέξανδρος ο Μέγας», URL: http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BB%CE%AD%CE%BE%CE%B1%CE%BD%CE%B4%CF%81%CE%BF%CF%82_%CE%BF_%CE%9C%CE%AD%CE%B3%CE%B1%CF%82.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΘΕΜΑ

Αναλαμβάνετε να συντάξετε μια ιστορική αφήγηση με θέμα «Μ. Αλέξανδρος και Βουκεφάλας». Χρειάζεται να συγκεντρώσετε για το θέμα σας σχετικές πηγές, εικονογράφηση και πληροφορίες από έγκυρους μελετητές.

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται:

- (α) στην ιστορική τεκμηρίωση της αφήγησής σας, ώστε η ερμηνεία σας να βασίζεται στο υλικό που έχετε συγκεντρώσει και
- (β) στη διάκριση μυθοπλαστικών και ιστορικών στοιχείων.

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο εργασίας 1. Ανάγνωση του κειμένου: Γεγονότα και ερμηνεία

1. Στην ενότητα 11 του εγχειριδίου σας περιλαμβάνεται ένα κεφάλαιο από την ιστορική αφήγηση του Αρριανού, με θέμα τον δεσμό του Αλεξάνδρου με το άλογο του. Προσπαθείτε να συγκεντρώσετε όσα περισσότερα στοιχεία γίνεται, απαντώντας στις ακόλουθες ερωτήσεις κατανόησης του κειμένου.

Σημ. Μπορείτε στις απαντήσεις σας να χρησιμοποιήσετε αυτούσιες φράσεις του κειμένου, εφόσον αντιστοιχούν με ακρίβεια στην ερώτηση.

Σε ποια σημεία ο Μ. Αλέξανδρος έχτισε τις δύο πόλεις που αναφέρονται στο κείμενό μας;	
Ποια ονόματα έδωσε στις δύο πόλεις;	
Γιατί την πρώτη πόλη την ονόμασε Νίκαια;	

Γιατί έδωσε στη δεύτερη πόλη το όνομα "Βουκεφάλα";	
Ποια ήταν η αιτία του θανάτου του Βουκεφάλα;	
Ποια χαρακτηριστικά αποδίδει στον Βουκεφάλα ο Αρριανός στην περιγραφή του;	
Ποια είναι η πρώτη ερμηνεία για την προέλευση του ονόματος του Βουκεφάλα;	
Ποια είναι η δεύτερη ερμηνεία για την προέλευση του ονόματος του Βουκεφάλα;	
Τι συνέβη στον Βουκεφάλα στην χώρα των Ουζίων;	
Τι έκανε ο Μ. Αλέξανδρος για να ξαναβρεί τον Βουκεφάλα;	

2. Μετά την πρώτη ανάγνωση του κειμένου, μπορείτε τώρα να διακρίνετε τα κεντρικά θέματα του κειμένου. Σε ποιες ενότητες μπορείτε να χωρίσετε το κείμενο με βάση τα κεντρικά θέματα; Να δώσετε έναν κατάλληλο τίτλο σε κάθε ενότητα.

Σημ. Για να διακρίνετε τα κεντρικά θέματα του κειμένου θα ήταν χρήσιμο να εντοπίσετε τα βασικά υποκείμενα, τα γεγονότα που τους αφορούν (ενέργειες-καταστάσεις) καθώς και την αιτιολόγησή τους από τον συγγραφέα.

Υποκείμενο	Γεγονός (ενέργεια - κατάσταση)	Αιτιολόγηση
------------	-----------------------------------	-------------

<i>Ενότητες</i>	<i>Τίτλος</i>

3. Μια άλλη εκδοχή για την ονομασία και τον θάνατο του Βουκεφάλα παραδίδει ο συγγραφέας Στράβων (στο έργο του *Γεωγραφικά* 15.1.29). Βλ. το αρχαίο κείμενο και τη νεοελληνική μετάφρασή του: http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/education/workshop/dokimes/plutarchus.html#toc004. Ποιες διαφορές εντοπίζετε σε σχέση με τις ερμηνείες του Αρριανού;

<i>ερμηνεία συγγραφέα</i>	<i>Αρριανός</i>	<i>Στράβων</i>
ονομασία Βουκεφάλα		
θάνατος		

Βουκεφάλα		
-----------	--	--

4. Ποιες πληροφορίες για τη σχέση του Αλεξάνδρου με το άλογό του μπορείτε να αντλήσετε από τη βιογραφία του Αλεξάνδρου από τον Πλούταρχο (*Αλέξανδρος* 6.1-8); Βλ. το αρχαίο κείμενο και τη νεοελληνική μετάφρασή του: <http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/education/workshop/dokimes/plutarchus.html#toc002>.

Φύλλο εργασίας 2. Πηγές και πληροφορίες: Αναζήτηση και ερμηνεία

1. Προσπαθείτε να συγκεντρώσετε στοιχεία για την ονομασία και τον θάνατο του Βουκεφάλα από τα ακόλουθα άρθρα δύο σύγχρονων αρχαιολόγων-ιστορικών:

Μ. Λιλιμπάκη-Ακαμάτη, «Αλέξανδρος ο Μέγας. Ιστορία και Θρύλος», στην ιστοσελίδα «Πελλαία χώρα», URL: <http://www.pellaia.gr/alexader.htm>.

Χρ. Παλιαδέλη, «Ο Βουκεφάλας του Αλέξανδρου», εφ. «Καθημερινή» (08-02-04), URL:

http://www.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_kathglobal_1_08/02/2004_128157

7.

- Ποιες ερμηνείες σχετικά την ονομασία και τον θάνατο του Βουκεφάλα καταγράφονται στα άρθρα που διαβάσατε;
- Μπορείτε να ξεχωρίσετε ποιες χαρακτηρίζονται ως ιστορικές και ποιες αποδίδονται σε μυθοπλασία που δημιουργήθηκε γύρω από το όνομα του Μ. Αλεξάνδρου;

2. Να αναζητήσετε στο διαδίκτυο επιπλέον πληροφορίες για τη σχέση του Αλεξάνδρου με το άλογό του. Βλ. ενδεικτικά τις παρακάτω ιστοσελίδες:

Wikipedia, «Αλέξανδρος ο Μέγας», URL:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BB%CE%AD%CE%BE%CE%B1%CE%BD%CE%B4%CF%81%CE%BF%CF%82_%CE%BF_%CE%9C%CE%AD%CE%B3%CE%B1%CF%82.

Εκπαιδευτική τηλεόραση, «Αλέξανδρος ο Μέγας», URL:

http://www.edutv.gr/index.php?option=com_search&Itemid=99999999&searchword=%CE%91%CE%BB%CE%AD%CE%BE%CE%B1%CE%BD%CE%B4%CF%81%CE%BF%CF%82+%CE%9C%CE%AD%CE%B3%CE%B1%CF%82&submit=%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%B6%CE%AE%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7&searchphrase=all&ordering=newest.

3. Να αναζητήσετε στο διαδίκτυο εικονογραφικό υλικό για τον Μ. Αλέξανδρο. Βλ. ενδεικτικά τις παρακάτω ιστοσελίδες:

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, Αρχαία Ελληνική, «Προτάσεις για τη διδασκαλία της αρχαιοελληνικής γλώσσας και γραμματείας», URL: http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/education/workshop/dokimes/plutarchus.html#toc007.

Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα, «Πυξίς. Ψηφιακή Αρχαιοθήκη», URL: http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/navigator/browse.html?section=&tag=%CE%91%CE%BB%CE%AD%CE%BE%CE%B1%CE%BD%CE%B4%CF%81%CE%BF%CF%82%20%CE%93%CE%84%20%CE%9C%CE%AD%CE%B3%CE%B1%CF%82.

Πειραματικό Γυμνάσιο Πανεπιστημίου Κρήτης, Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Ενότητα 11, URL: <http://www.youtube.com/watch?v=Zyc84xHdEs4>.

Wikimedia Commons, "Alexander the Great", URL: http://commons.wikimedia.org/wiki/Alexander_the_Great.

Wikimedia Commons, "Bucephalos", URL: <http://commons.wikimedia.org/wiki/Bucephalos>.

Google, Εικόνες, «Μ. Αλέξανδρος», URL: <http://www.google.gr>.

- Να ξεχωρίσετε τις εικόνες στις οποίες ο Μ. Αλέξανδρος απεικονίζεται μαζί με τον Βουκεφάλα και να συγκεντρώσετε τις πιο αντιπροσωπευτικές σε έναν φάκελο (μαζί με τα συστατικά στοιχεία τους, όπως χρόνος δημιουργίας, καλλιτέχνης κλπ.), ώστε να τις αξιοποιήσετε στη συγγραφή σας.
- Επιβεβαιώνει το εικονογραφικό υλικό τον στενό δεσμό του Μ. Αλεξάνδρου με το άλογό του;

4. Να αναζητήσετε στο διαδίκτυο χάρτες σχετικά με την εκστρατεία του Αλεξάνδρου και να εντοπίσετε τις πόλεις που αναφέρονται στο κείμενό μας. Βλ. ενδεικτικά τις ιστοσελίδες:

Wikimedia Commons, "Maps of Alexander the Great's wars", URL: http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Maps_of_Alexander_the_Great%27s_wars.

Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, Ελληνική Ιστορία, «Ελληνιστική περίοδος», URL: <http://www.ime.gr/chronos/06/gr/politics/index101.html>.

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, URL: http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/education/workshop/dokimes/plutarchus.html#toc005.

Στους χάρτες σχετικά με την εκστρατεία του Αλεξάνδρου, αν ακολουθήσετε τους κύριους σταθμούς της πορείας του στα βόρεια της Ασίας και στην Αφρική, ποιες άλλες πόλεις μπορείτε να εικάσετε βάσει των ονομάτων τους ότι ίδρυσε ο Μ. Αλέξανδρος ή οι διάδοχοί του;

Φύλλο εργασίας 3. Ιστορική αφήγηση: γεγονότα και ερμηνεία

Έχετε πλέον συγκεντρώσει όλο το υλικό που χρειάζεστε (πηγές, εικονογράφηση και μελέτες), ώστε να συντάξετε ένα κεφάλαιο με θέμα «Μ. Αλέξανδρος και Βουκεφάλας» σε μια ιστορική αφήγηση για τη ζωή του Μ. Αλεξάνδρου.

Θα ήταν χρήσιμο να πάρετε υπόψη σας τις ακόλουθες επισημάνσεις:

- Με τη βοήθεια των χρονολογίων και των χαρτών να εντάξετε τα γεγονότα στον χώρο και τον χρόνο.
- Να ξεχωρίσετε τα βασικά κεφάλαια της αφήγησής σας.
- Να αξιοποιήσετε τις πηγές σας (κείμενα και εικόνες), ώστε να διακρίνετε τα γεγονότα από τις ερμηνείες τους και να τεκμηριώσετε πληρέστερα την αφήγησή σας.